

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**DN. DVRANDI|| à Sancto Portiano, in Senten=||tias
Theologicas Petri Lombardi|| Commentariorum libri||
quatuor.||**

Durandus <de Sancto Porciano>

Antverpiæ, 1567

Quæstio prima. Vtrum potentia peccandi sit à Deo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72607](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72607)

Deus potest ipsum remittere & homo ex quo in statu vie est potest se per liberum arbitrium ad remissionem preparare, sed ideo dicitur irremissibile, quia in se non habet aptitudinem ut remittatur, imò potius continet id quod contrarium est remissioni, quod patet tripliciter, primò ex causa peccandi sic, illa causa quæ nullo modo peccatū excusat, nec in toto, nec in parte, sed potius aggravat, reddit ipsum ut irremissibile, sed causa ex qua procedit peccatū in Spiritum sanctum est huiusmodi, ergo &c. Maior patet, cum enim causa ex qua peccatur excuset peccatum à toto, vel à tanto, sicut ignorantia, vel violentia passionis, eo quòd ista aliquo modo tollunt vel minuunt voluntarium, ex quo homo facilius veniam consequitur, & peccatum efficitur facilius remissibile. Vnde Apost. de seipso dicit. ad Tim. 1. misericordiam consecutus sum, quia ignorans feci & per oppositum cum causa peccati nullo modo peccatum excusat, sed potius aggravat, peccatū illud potest dici aliquo modo irremissibile. Minor similiter patet, ignorantia enim & infirmitas excusant in aliquo peccatum, sed malitia vel industria ex qua peccatum in Spiritum sanctum procedit omnem excusationē tollit, & per consequens tollit aptitudinem ad remissionem.

Secundò patet idem sic, illud peccatum tollit aptitudinem ad remissionem quòd reddit hominem vix penitentem, quia ad remissionem peccati requiritur penitentia peccantis, sed peccatum quòd committitur ex certa malitia, ut est peccatum contra Spiritum sanctum reddit hominem vix penitentē, ergo &c. Maior patet, sed minor probatur, quia qui peccat per ignorantiam, ita ut ignorantia sit causa peccati transiente ignorantia penitet, ut apparet ex. 3. Ethic. si enim non penitet, ignorantia se habuit ad actum cōcomitativē, sed non casualiter, tunc enim ignorantia est causa peccati quòd homo non peccaret si non ignoraret, si quo casu cessante ignorantia est ac penitendo, similiter incontinens qui peccat ex passione, transiente passione penitet, ut patet. 7. Ethic. sed intemperatus & qui cum peccat ex electione quòd vocatur peccatū ex certa malitia, quantum est ex modo peccandi natus est semper immanere suæ electioni, ut ibidem dicitur, quia non peccavit per ignorantiam, nec impulsus passione, nec subito motu, sed sciens & eligens, & talia nata sunt durare. Ideo peccans ex electione impoenitius est & insanabilis, quantum est ex conditione peccati, quare peccatū in Spiritum sanctum & omne peccatū quòd est ex certa malitia potest dici irremissibile, quia tollit quantum est de se aptitudinem ad remissionem. Vnde Aug. in lib. de ser. domini in mōte, dicit quòd tanta est labeis huius peccati, quòd humilitatem deprecandi subire non possit, id est, vix possit.

Tertio patet idem ex obiecto peccati in Spiritu sanctum sic, sicut est in ægri tudinibus corporalibus, sic est suo modo in peccatis, nam peccatum est quedam infirmitas spiritualis, sed in ægri tudinis corporalibus illa infirmitas dicitur incurabilis, quæ repellit remedium curationis, puta quæ generat fastidium medicinæ quæ possit curare morbum, ergo in peccatis illud potest dici irremissibile quòd repellit remedia remissionis. Tale autem spiritualiter est peccatum in Spiritu sanctum, ut patet ex præcedente questione, ergo &c. Per hoc tamen non excluditur misericordiam & potentiam Dei via remittendi talia peccata, quæ potest omnem languorem corporalem & spiritus lem sanare pro libito.

Ad duo prima argumenta patet solutio, non enim peccatum in Spiritu sancto dicitur irremissibile simpliciter, Deus remittere non possit, aut quia homo non sit susceptibilis talis remissionis si Deus eam facere vellet. Deus enim cuiusque impoenitenti potest dare quòd peniteat, neque dicitur irremissibile, quia confirmet totaliter in malo, sed quia excludit quantum est de se aptitudinem ad remissionem ex parte causæ peccati, & ex parte modi, & ex parte obiecti, ut declaratum fuit, iuxta quem sensum intelligendum est illud quòd in contrariis arguitur ex verbo Mat. 12. quòd non remittetur, &c. quanquam secundum sententiam Chrysostomi, illud peccatum dicatur non remitti in hoc seculo nec in futuro, quia pro eo puniti sunt in præfenti per Romanos, & postea in inferno.

Quod arguitur postea quòd pro omni peccato remissibile est orandum. Dicendum quòd beatus Ioan. non

negat quin pro peccante ad mortem orandum sit, sed innuit quòd oratio cuiuslibet fratris non sufficit, unde quòd præmississet qui scit fratrem suum peccare peccatum non ad mortem petat & dabitur ei, subiunxit est peccatū ad mortem, non dico ut pro illo oret quis supple sub promissione prius facta, scilicet quòd detur ei vita merito orationis cuiuslibet fratris, imò oportet quòd sit valde magni meriti, & quòd ad hoc cōcurrat specialiter Dei gratia, sic potest convenienter dici, quoniam illud dictum Ioannis fecundum quandam expositionem glossæ, intelligatur de omni peccati mortali, sed illud omittatur, quia est præter propositum.

DISTINCTIO XLIIII.

Sententia huius distinctionis in generali & speciali.

Post prædicta considerare dignum est. Superius determinavit Magister de peccato. Hic verò determinat de potentia peccandi. Et dividitur in partes duas. Primò determinat suum intentum. Secundò continuat se ad cōsequentia. Secunda ibi, jam nunc in intelligendis. Prima dividitur in duas. Primò movet quæstionem circa potentiam peccandi, & solvit. Secundò incidenter movet quæstionem circa obedientiam quæ Prælati debetur. Secunda ibi, Hic oritur quæstio. Hæc est sententia & divisio lectionis in generali.

In speciali sic procedit Magister. Et querit primò, utrum potentia peccandi sit à Deo. Et respondet quòd quidam dicunt quòd non est à Deo, sicut nec ipsa mala voluntas. Magister verò determinat quòd omnis potentia à deo est etiā potestas peccandi: omnis enim potestas iusta est. Vnde diabolus non habet potestatem peccandi nisi à Deo. Postea querit, cum omnis potestas sit à Deo, utrum omnis qui refficit potestati semper peccet. Et respondet quòd non est obediendum potestati contra Deum. Vnde si plures diversa præcipiant semper superioribus obediendum est. Vltimò continuat se ad sequentia, & dicit quòd in libro tertio intentio est de his quæ ad verbi incarnati mysterium pertinent. Et in hoc terminatur, &c.

QUESTIO PRIMA.

Utrum potentia peccandi sit à Deo.

Circa distinctionem istam primò queritur, utrum potentia peccandi sit à Deo. Et videtur quòd non, quia perfectior est potentia cōiuncta actui, quam separata, sed Deus non est causa potentie peccandi, ut est cōiuncta actui, ut dictum fuit supra dist. 7. ergo nec est causa eius, ut est separata ab actu, & ita nullo modo.

Item si potentia peccandi inest nobis à deo, aut esset potentia naturalis, aut liberi arbitrii, aut gratiæ, sed non potest esse potentia purè naturalis, quia talibus nec meremur nec demeremur, nec lib. arb. quia sicut dicit Anselmus de libero arbitrio posse peccare, nec est libertas, nec pars libertatis, nec gratiæ quia gratia inclinat ad oppositum peccati, ergo nulla potentia peccandi inest nobis à Deo.

In contrarium est quòd dicit Aug. quòd voluntas est qua peccatur, & rectè vivitur, sed voluntas inest nobis à Deo, ergo &c.

Item Philosophus dicit in libro Topicorum qu. 1. quòd potentie malorum bonæ sunt, sed omne bonum est à Deo, ergo potentia peccandi vel malefaciendi est à deo.

RESPONSIO. Quum actus iudicet potestiam, sicut actus peccati duo includit, scilicet actū & defectum debitæ rectitudinis, sic potentia peccandi, ut sic accepta duo dicit, scilicet principium actus, eo quòd est potentia, & quòd possit deficere, quòd est peccare. Et hoc supposito dicunt quidam quòd potentia peccandi quoad primū (scilicet quòd est quedam natura principians actum) est à Deo, quia omne quòd quoquo modo participat naturā entis positivæ, oportet quòd reducat in Deum tanquā in causam primā, ipsa etiam sic accepta eadē est principium actus ordinati & inordinati: propter quod sicut potentia rectè agendi est à Deo, sic & potentia peccandi. Quantum ad secundum, scilicet quantum ad defectibilitatem non est à Deo, nec directè, nec indirectè, quòd probat supponendo secundum dictum Damasceni quòd talis defectibilitas inest

rei ex eo quod est ex nihilo, tunc sic illud quod conuenit rei secundum se non causatur in ea ex alio saltem directe & per se. Sed rei creatura inest per se quod est ex nihilo, quia si sibi relinquatur, nihilum est, ergo esse ex nihilo non inest creaturæ a deo saltem per se & directe. Item nec indirecte, ut eo modo quo Deus dicitur causa priuationis gratiæ (quia gratiam non confert) dicitur similiter causa quod creatura sit ex nihilo, quia non est, contulit creaturæ quod non sit ex nihilo, quia nihil est causa alicuius defectus, etiam indirecte, nisi res sit capax oppositæ perfectionis, sed res creata non est capax huiusmodi perfectionis, scilicet quod non sit ex nihilo quum oppositum inest ei ex se ut dictum est, ergo Deus non est causa quod creatura sit ex nihilo, & iam indirecte, sed per hoc inest rei defectibilitas ut supponunt, ergo &c.

6 Sed hic videtur esse multiplex defectus. Primus est, quia accipitur quod creatura ex se habet quod sit ex nihilo, hoc enim non est verum, quod patet resumendo breuiter ea quæ dicta sunt supra, dist. 1. quæst. 4. scilicet quod creatura non dicitur fieri vel esse ex nihilo materialiter vel in ratione subiecti, nec ordinabiliter, seu ratione termini, sed negatiue solum, quia sit, vel est non de aliquo supposito ex parte facti. Hoc autem habet creatura a Deo & non ex se, quod probatur, primo quia illud quod est causa alicuius affirmationis est causa negationis per se & immediate consequentis ad affirmationem, verbi gratia, illud quod est causa quod aliquid sit albi est causa quod non sit nigrum sed Deus est causa creaturæ, & secundum omne quod est in creatura, ad quam affirmationem sequitur per se & immediate ista negatio, scilicet quod creatura non fiat, nec sit de supposito ex parte facti, quia si aliquid supponeretur, non totum produceretur, ergo Deus est causa quod creatura fiat, vel sit non de aliquo, sed solum sub hoc sensu dicitur fieri, vel esse de nihilo ut dictum est, ergo &c.

7 Secundus, quia tota ratio quæ mouet ad ponendum quod creatura habeat ex se, & non ex alio quod sit ex nihilo, est quia creatura si sibi relinquatur cedit in nihilum, & nihil est, sed illud magis concludit oppositum quæ propositum, quia illud quod est causa effectiua & cõseruatiua entitatis rei per suam influentiã, est sufficiens causa non entitatis eiusdem rei per subtractionem suæ influentiæ, ut patet inducendo in omnibus, sed Deus per suam influentiã est causa effectiua, & cõseruatiua totius entitatis cuiuslibet creaturæ, ergo ipse solum per subtractionem suæ influentiæ est sufficiens causa totalis non entitatis creaturæ, nec oportet dare causam postiuam, sed negatiua, scilicet Deum non influere, quia effectus non est positiuus, sed pure negatiuus, scilicet creaturam quæ prius fuit modo non esse omnino. Sed & illud mirabilis est quod dicitur quod creatura de se non est ens, vel nihil, quum enim hæc præpositio de dicat causam aliquam, hic non potest dicere causam formalem, scilicet quod creatura formaliter sit nihil, imò certè formaliter ens, & aliquid, nec materiale scilicet quod creatura sit subiecta nihilo, quia nihil est totalis negatio, quæ non potest habere subiectum, nec finalem, quia tam finem quæ illud quod est ad finem oportet habere rationem entis & boni quod de nihilo haberi vel dici non potest, nec efficientem, quia nihil non habet causam efficientem, sed deficientem, quæ est eadem respectu entis efficiendo, & respectu nihili efficiendam subtrahendo ut declaratum est, quare nullo modo cõpetit creaturæ de se quod sit non ens vel nihil, sed siue sit ens, siue desinat esse & cedat in nihil, totum est a Deo influente, vel influentiã subtrahente. Et ita patet quod ratio prima nihil concludit. Secunda etiam fallum assumit, scilicet quod nihil est causa alicuius defectus etiam indirecte nisi res sit capax oppositæ perfectionis. Vnde videmus quod Deus causando asinum in tali gradu causa est quod asinus deficit ab hoc quod est esse rationale, & tamè asinus non est capax rationalitatis, & idem est in proposito.

8 Secundus defectus est, quia supponitur quod defectibilitas electionis inest rei ex eo quod est ex nihilo, dicit enim iuxta sententiã Damasceni, quod creaturæ ex nihilo cõpetit duplex veritabilitas in nihil, scilicet in esse naturæ, & secundum electionem. Primum fieret, si res totaliter annihilaretur secundum sit quum peccatur, quia secundum Augustinum, peccatum nihil est, & ideo quum peccatur electio peccantis

vertitur in nihil. Sed istud non videtur sufficere, quia enim creatura ex hoc quod est ex nihilo modo quo expositum est sit veritabilis in nihil, quod negat totalitè entitatè satis est clarum ex his quæ dicta sunt, quia ex eo quod Deus totum quod est in creatura producit nullo supposito, & productum conseruat, relinquatur quod subtracta influentiã eius nihil remanet, quod vocatur creaturam verti in nihil, sed quod ex eodem habeat quod sit veritabilis in nihil secundum electionem peccando non video, quia non solum istæ veritabilitates sunt in creatura, sed quædam aliæ sicut homo veritabilis est de visu in cæcitate, & omnes res corporales de entitate in non entitatè per corruptionem, quæ tamen non annihilatur totaliter, & omnes huiusmodi versiones sunt in nihil, sicut versio electionis in peccatū. Peccatum enim dicitur nihil, quia est quædam priuatio, omnes autem prædictæ versiones sunt ab habitu in priuatione ergo similis ratio videtur esse de omni mutabilitate creaturæ ab habitu in priuationem quod inest creaturæ ex eo quod est de nihilo, quod tamen communiter non dicitur.

9 Item esse ex nihilo si sit causa omnium veritabilium siue veritabilium ab habitu in priuationem, aut est causa immediata & proxima, aut remota, non potest dici quod sit causa immediata & proxima, quia posita causa immediata & sufficiente ponitur effectus, sed esse ex nihilo conuenit equaliter omni creaturæ, ergo si esse ex nihilo esset immediata causa omnium veritabilium, omnes veritabilitates cuiuslibet creature competerebant. Hoc autè est falsum, quædam enim sunt creaturæ quibus non cõpetit veritabilitas corruptionis, ut cælum & substantiæ separata, quædam quibus non competit veritabilitas electionis, ut creaturis irrationalibus, & sic de aliis, ergo esse ex nihilo non est causa immediata omnium veritabilium. Si autem sit causa remota & mediata, per eam non poterit sufficienter assignari ratio dicitur veritabilium. Dicere ergo quod defectibilitas electionis inest creaturæ, ex eo quod est de nihilo multum insufficienter est dictum.

10 Tertius defectus est quantum ad principalem conclusionem, quia ponunt quod potentia peccandi quantum ad defectibilitatem non est a Deo, hoc enim non est verum, quod patet sic, defectus qui non habet rationem mali plus potest causari a Deo, quàm ille qui habet rationem mali, sed defectus qui habet rationem mali causatur a Deo, malum enim ponit a Deo est, ut probatum fuit supra dist. 7. quæst. 1. ergo fortiori ratione defectus qui non habet rationem mali, talis autè defectus est possibilitas deficienti in eligendo, non enim est culpa, alioquin homo semper peccaret, nec pena, quia fuit in statu innocentie, in quo nihil fuit penale, sed est purus defectus naturæ creaturæ intellectualis, quæ non contingit perfectionem naturæ in creaturæ, in qua nullus potest esse defectus, nec in cognoscendo, nec in eligendo, nec tamè iste defectus est malus, quia non tollit aliquam perfectionem creaturæ debitam, ergo possibilitas deficienti in eligendo est a Deo. Itè sicut prius arguebatur, idem est iudicium de omni possibilitate deficienti quod sit a Deo, vel non, sed constat quod possibilitas deficienti per corruptionem est in creaturis corporalibus a Deo, ergo pari ratione possibilitas deficienti in eligendo erit a Deo. Maior patet. Sed minor probatur, quia ordo vniuersalis est per se intentus a Deo, requirit autem ordo vniuersalis, quod quædam deficere possunt, & quandoque deficient, alioquin non saluarentur, plantæ enim vtuntur terra ad sui nutrimentum, animalia verò plantis, homines verò plantis & animalibus. Et in his corruptio vniuersaliter ordinatur ad conseruationem alterius ex ordine naturæ & diuina institutione quæ habetur Gen. 1. & 9. cap. quare &c.

11 Ad primum argumentum dicendum quod in bonis potentia coniuncta actui perfectior est quæ separata ab actu, sed in malis est imperfectior, quia & malum imperfectio quædam est. Et si dicitur perfectior, hoc erit per similitudinem sicut perfectum trāsferimus ad mala (ut dicitur, 7. meta.) & ita maior est falsa, minor etiam falsa est, non enim dictum fuit supra, dist. 7. quæst. 1. quod Deus non sit causa potentie peccandi ut est coniuncta actui, sed quod non est causa immediata ipsius actus, & ideo ipse actus malus non potest ei imputari ad culpam.

12 Ad secundum dicendum quod potentia peccandi est potens

potentia liberi arbitrii, & quod dicit Ansel. quod posse peccare non est libertas, nec pars libertatis. Dicendum quod Anselmus intendit quod non est essentiale libertati posse peccare, alioquin Deus qui peccare non potest, non esset lib. arb. non negat tamen quod potentia lib. arb. in creaturis non sit potens peccare, aut quod posse peccare non sit cum libertate.

QVÆSTIO SECUNDA.

Vtrum prælatio & quacunq; potestas dominandi sit à Deo.

Secundò queritur vtrum prælatio & quacunq; potestas dominandi sit à Deo. Et videtur quod non, quia quæ à Deo sunt ordinata sunt vt dicitur ad Rom. 13. sed in prælatione vel autoritate dominandi inuenitur mala de ordinario (vt pote quod puer dominatur seni, stultus sapienti) ergo talis prælatio vel dominatio non est à Deo.

2. Itē Osee. 3. dicitur, ipsi repugnaverunt, & non ex me.

3. IN contrarium est, quia in angelis bonis & in hominibus pro statu innocentie nihil fuisse, nisi quod esset à Deo institutum, sed in angelis beatis est prælatio, fuisse etiam in statu innocentie, ergo &c.

4. Ad idem est quod dicitur ad Rom. 13. quod qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit, quod non esset nisi prælatio & dominatio essent à Deo ordinata, ergo &c.

5. RESPONSIO. Videnda sunt duo. Primum est, quod principaliter queritur, scilicet vtrum omnis prælatio sit à Deo. Secundum erit, vtrum prælatio fuisse in statu innocentie, quia hoc implicatur in argumento.

6. QVANTVM ad primum sciendum quod prælatio est in hominibus ex ordinatione diuina quantum ad debitum, non autem quantum ad eius acquisitionem, vel vsum malum, nisi sicut dictum fuit actus peccatorum esse à Deo, supra dist. 37. quæst. 1. quod patet sic, illud quod est debitum esse in hominibus secundum rectam rationem, est debitum in eis secundum diuinam ordinationem, quia ad hoc rationem indidit hominibus, vt ipsi secundum rectam rationem viuant, sed secundum rectam rationem debitum est prælationem esse inter homines, ergo illud idem debitum est secundum diuinam ordinationem. Maior patet, sed minor probatur, quid illud est secundum rectam rationem in moribus, quod est secundum conformitatem ad bonitatem, quæ est in naturalibus, quia ars imitatur naturam, sed ordo prælationis est secundum conformitatem bonitatis, quæ est in naturalibus, ergo &c. Minor per simile probatur, quia in naturalibus inferiora reguntur per superiora & multitudo per vnum, deniq; vniuersum ad modum exercitus ordinatur sub vno principe, vt dicitur. 12. meta. ergo &c. Item dicit Philoso. 1. politicorum, quod in omni pluralitate ordinata naturale est & expediens, quod vnus principetur, & cætera sint subiecta, ergo in pluralitate hominum debitum est & expediens quod vnus præsit, & cæteri sint subiecti. In hoc autem consistit ordo & ratio prælationis, ergo prælatio est in hominibus secundum debitum rationis & diuinæ ordinationis. Dico tamen quod non semper affectio & vsus prælationis est à Deo, scilicet quando modus perueniendi ad prælationem, vel vsus prælationis iam adeptæ est malus, de quibus intelligitur quod dicitur Osee. 7. ipsi regnaverunt, & non ex me, & quia iudicium est de re sumendum, secundum quod existit cum omnibus circumstantiis, quarum bonitas requiritur ad bonitatem rei, ideo non omnis prælatio est bona, nec à Deo, nisi sicut mala sunt ab eo: & sic patet primum.

7. DE secundo, scilicet an in statu innocentie fuisse prælatio, dicendum quod sic, sed non secundum omnem modum. Primum patet, quia vbi in multitudine sunt aliqui apti alios dirigere & promouere in agendis & sciendis, alii autem apti dirigi & promoueri, ibi decet esse ordinem prælationis, sed in statu innocentie, sic fuisse, vt dictum est, nam vnus fuisse plus alio præditi in lumine sapientie in specularibus & practicis, per quem & huiusmodi similes alii minus præditi, dirigi possent & promoueri ad bonum, quare &c. Quod autem non fuisse ibi prælatio secundum omnem modum patet. Præfertur enim aliquis alteri dupliciter. Vno modo referendo eum cui

præest ad propriam vtilitatem, & sic præest dominus seruo, & tyrannus subdito, & iste modus non fuisse in statu innocentie propter duo, primum est, quia iste modus præestendi alii, non est licitus nisi respectu eius quod ad hominem tanquam ad finem ordinatur, sic enim vtrius dominus seruo, scilicet gratia sui, & non serui, sed in statu innocentie non fuisse talis ordo hominis ad hominem, nec ex gratia, nec ex natura, quia tam natura quam gratia ordinant hominem ad Deum tanquam ad finem, non autem hominem ad hominem, ergo in statu innocentie non præfuisse homo homini, tanquam dominus seruo, vel tyrannus subdito, præfuisse tamen isto modo cæteris animalibus, vtendo eis propter se. Post peccatum etiam talis prælatio inter aliquos introducta est vel ex violentia, vel in quantum propter peccatum comparatus est homo iumentis insipientibus, & similis factus est illis. Secundum patet, quia vnicuique est amabile bonum proprium, & per consequens contristabile est quod bonum proprium tantum cedat alteri, sed nihil tristabile vel pœnale fuisse in statu innocentie, ergo nec prælatio, per quæ bonum subditi cedit & ordinatur ad commodum præsentis, talis autem est prælatio domini ad seruum, ergo &c.

8. Alio modo præest aliquis alteri ad bonum illius qui dirigitur, vel ad bonum commune quod fit, vel directe, vel indirecte, scilicet remouendo impedimenta extrinseca, sicut populi à regibus defenduntur, vel infligendo pœnas ad correctionem morum. Primum modus fuisse in statu innocentie propter rationem prius dictam, sed secundus non fuisse, quia ante peccatum nihil fuisse quod homini nocere posset, nec voluntas cuiusquam bono contradixisset, propter quod non fuisse opus subditos defendere ab impugnatione aliorum, nec pœnas infligere ad correctionem morum. Patet igitur quod debitum est ex diuina ordinatione, quod inter homines sit prælatio, sed executio huius ordinationis per homines plerumque non est à Deo, nisi sicut peccata sunt à Deo.

9. Per hoc patet responsio ad argumentum vtriusque partis.

QVÆSTIO TERTIA.

Vtrum Christiani teneantur obedire principibus secularibus.

Theo. 2. 2. q. 10. ar. 10.

Tertio queritur vtrum Christiani teneantur obedire principibus secularibus, & videtur quod non, quia Iac. 1. lex euangelica vocatur lex perfecte libertatis, quod non esset, nisi liberaret ab obedientia cuiusque principis secularis, ergo &c.

2. Item quilibet potest licite recurrere ad iudicium illius cui tenetur obedire, sed Christianis non licet recurrere ad iudicium principum secularium maxime si sint infideles. Vnde Apost. reprehendit. 1. Corin. 6. quosdam qui recurrerant ad iudices seculares infideles, ergo videtur quod Christiani non tenentur obedire principibus secularibus, maxime si sint infideles.

3. IN contrarium est quod dicit Apost. ad Rom. 13. quod omnis anima potestatibus sublimioribus subdita sit, & quod loquatur de potestate seculari, patet per illud quod subditur: non enim sine causa gladium portat. Constat autem quod loquitur Christianis, quibus & scribit, ergo Christiani tenentur obedire potestati seculari.

4. RESPONSIO. Principum secularium quidam sunt fideles, & quidam infideles, & in vtriusque deducetur questio vtendo vno generali principio per se noto, isto scilicet, quod si Christianus legitime subest potestati seculari certe tenetur obedire in his ad quæ se extendit potestas non solum propter iram, id est, timorem pœnæ, sed propter conscientiam, quia non obediendo resistit Dei ordinationi, vt dicitur ad Rom. 13. Primò ergo ostendetur quod Christiani legitime subunt potestati seculari fidelibus. Et secundo inquireretur an legitime subunt potestati seculari infidelibus.

5. PRIMUM patet dupliciter: primò sic, illud quod est secundum dictamen recte rationis non tollitur per fidem & gratiam, fides enim & gratia non tollunt naturam seu rationem